

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/2
Toplantı Tarihi/Sayısı : 06.11.2024/52
Karar Numarası : 2024/1194
Başvuran : T.B.
Başvuran Vekili : Av. A.A.
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Emniyet Genel Müdürlüğü
2- Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğü
(Karşıyaka Şehit Alper Zor Polis Merkezi)
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın fazla süre ile gözaltında tutulduğu Karşıyaka Şehit Alper Zor Polis Merkezinde görevli personelin işkence ve kötü muamelesine maruz kaldığı, gözaltı işlemi sonrası Merkez personeli tarafından gerçeğe aykırı serbest bırakma tutanağı tanzim edildiği iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran T.B. adına vekili Av. A.A. tarafından yapılan başvuru dilekçesinde özetle;
- Başvuranın uyuşturucu madde kullanma suç isnadı ile 15/5/2022 tarihinde Karşıyaka Şehit Alper Zor Polis Merkezinde gözaltına alındığını,
 - Gözaltı işlemi sonrasında başvuran hakkında gerçeğe aykırı serbest bırakma tutanağı düzenlendiğini,
 - Serbest bırakıldıktan sonra evine doğru giden başvuranın tekrar gözaltına alınarak Merkeze götürüldüğünü, zorla ifade veren başvuranın polislerin kötü muamelesine maruz kaldığını,
 - Polislerin başvuranın üzerindeki uyuşturucu maddeyi hukuka aykırı arayarak bulduklarını,
 - Merkezde başvuran haricinde tutulan diğer şahısların da kötü muameleye maruz kaldıklarını,
 - Başvuru konusuna ilişkin suç duyurusunda bulunulduğunu ancak kovuşturmaya yer olmadığı kararının verildiğini, alınan karara karşı Sulh Ceza Hakimliğine itirazda bulunulduğunu iddia etmektedir.
3. Muhatap Emniyet Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;
- Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğü Suç Önleme ve Soruşturma Büro Amirliğine bağlı görevliler tarafından Gayret Mahallesinde bulunan bir adreste uyuşturucu madde ticareti yapıldığı yönünde ihbar alındığı,
 - 15/5/2022 tarihinde bahse konu adreste gerekli güvenlik tedbirleri alınarak beklenmeye başlandığı, daha sonra Türkmenistan uyruklu R.O. isimli şahsın durdurulduğu, yapılan üst aramasında pantolonunun çakmaklık cebinde sekiz adet alüminyum folyo içerisinde 5,75 gram gelen maddesi ve beş

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

adet alüminyum folyo içerisinde 1,00 gr maddesinin bulunduğu, bu esnada ikametten çıkan başvuran T.B. ile S.C. ve M.C. isimli şahısların da yakalandığı,

c. Başvuran ve ismi geçen diğer şahısların üst aramasında herhangi bir uyuşturucu maddeye rastlanılmadığı, bahse konu adreste yapılan arama neticesinde iki adet kilitli şeffaf poşete sarılı 13 adet alüminyum folyo içerisinde kâğıda sarılı toplam 7,60 grammaddesi, bir adet kilitli şeffaf poşete sarılı iki adet alüminyum folyo içerisinde kâğıda sarılı toplam 25,15 gram maddesi ile bir adet hassas terazinin ele geçirildiği,

ç. Başvuran T.B. ve üç şahsın 15/5/2022 tarihinde Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğü Suç Önleme ve Soruşturma Büro Amirliğine bağlı görevliler tarafından yakalandığı,

d. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2022/.... soruşturma numarası ile başvuran hakkında 12/10/2004 tarihli ve 5275 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 191'inci maddesinde yer alan “*Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak*” suçundan adli işlem başlatıldığı, başvuranın Olay Yeri İnceleme Şube Müdürlüğü tarafından kimlik tespitinin yapıldığı, 16/5/2022 günü ifadesinin alınarak serbest bırakıldığı,

e. Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğü Suç Önleme ve Soruşturma Büro Amirliğine 16/5/2022 tarihinde başvuranın Yenimahalle (Demetevler Mahallesi) civarında uyuşturucu maddesi satanlara eroin maddesi dağıttığına ve uyuşturucuyu Aydınlikevler Mahallesinde bulunan bir adresten getirdiğine ilişkin ihbar alındığı, ihbara istinaden başvuranın aynı gün Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğü Suç Önleme ve Soruşturma Büro Amirliğine bağlı görevliler tarafından 4,50 gram uyuşturucu maddesi ile ikinci kez yakalandığı, başvuranın evinde yapılan arama sonucu 250 gram maddesi, bir adet kurusıkı tabanca, sekiz adet ses fişegi ve bir adet hassas terazinin ele geçirildiği,

f. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 2022/..... soruşturma numarası ile başvuran hakkında 5237 sayılı Kanun'un 188'inci maddesinde yer alan “*Uyuşturucu- Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti*” suçundan işlem başlatılarak gözaltına alındığı,

g. Başvuranın 5. Sulh Ceza Hakimliği kararı ile tutuklanarak Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna teslim edildiği belirtilmiştir.

4. Muhatap Yenimahalle İlçe Emniyet Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte; Karşıyaka Alper Zor Polis Merkezi Amirliğindeki kamera kayıtlarının geriye doğru 46 gün süreyle tutulduğu, bu sebeple kamera kayıtlarının mevcut olmadığı ifade edilmiştir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran vekili tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Merkez personeli tarafından başvuran hakkında tanzim edilen serbest bırakma tutanağının gerçeği yansıtmadığı, başvuranın fazla süre ile gözaltında tutularak Merkez personelinin işkence ve kötü muamelesine maruz kaldığı,

b. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan suç duyurusuna ilişkin olarak kovuşturmaya yer olmadığı kararının alınması üzerine Sulh Ceza Hakimliğine itiraz başvurusunda bulunulduğu ancak itirazın reddine karar verildiği, konuya ilişkin Anayasa Mahkemesine başvuru yapılacağı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın “*Yargı yetkisi*” başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

“*Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.*”

7. Anayasa'nın “*Mahkemelerin bağımsızlığı*” başlıklı 138'inci maddesi şöyledir:

“*Hakimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı*

kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)"

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

9. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükmü yer almaktadır. Ayrıca, aynı maddenin dördüncü fıkrasında: yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararlarının ve Anayasa'nın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemlerin başvuru konusu olamayacağı belirtilmiştir.

10. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar" başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

"(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz."

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ve sonucunda; (...) ç) Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklara ilişkin olup olmadığı, (...) yönlerinden incelenir."

12. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak

ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. Başvuran T.B. adına vekili Av. A.A. tarafından yapılan başvuru dilekçesi özetle; başvuranın fazla süre ile gözaltında tutulduğu Karşıyaka Şehit Alper Zor Polis Merkezinde görevli personelin işkence ve kötü muamelesine maruz kaldığı ve Merkez personeli tarafından başvuran hakkında gerçeğe aykırı serbest bırakma tutanağı tanzim edildiği iddia edilmektedir.

16. Başvuruya ilişkin belgeler incelendiğinde; başvuran T.B. adına vekili A.A. tarafından 9/11/2022 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına başvuru konusuna ilişkin olarak başvuruda bulunulduğu, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 28/12/2022 tarihinde 2022/..... soruşturma ve 2022/..... karar numarası ile kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği, başvuran vekili tarafından Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca alınan karara 1/1/2023 tarihinde Sulh Ceza Hakimliğinde itiraz edildiği ancak söz konusu itirazın Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından 1/3/2023 tarihinde 2023/..... D. İş Numarası ile reddedildiği görülmüştür. Bu doğrultuda, yargı organlarınca karara bağlandığı tespit edilen başvuruya ilişkin olarak 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'inci maddesinin birinci fıkrası, mezkûr Yönetmelik'in 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ve 67'nci maddesi gereği kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

6/11/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

İsmail AYZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye